

УДК 37:355.271(477)

ШАТРАВА С. О.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач науково-дослідної лабораторії
з проблем досудового розслідування
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0002-7072-961X>;*

КРІЦАК І. В.,

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0003-3530-4269>;*

ПОГОРІЛЕЦЬ О. В.,

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем досудового розслідування
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0003-4739-4441>;*

ДЕНИЩУК Д. Є.,

*науковий співробітник науково-дослідної лабораторії
з проблем досудового розслідування
Харківського національного університету внутрішніх справ;
 <https://orcid.org/0000-0002-0285-8831>*

ПІДГОТОВКА ОСВІТНІХ КАДРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Актуальність розроблення наукової проблеми. Україна продовжує перебувати в стані війни. Бойові дії не припиняються в окремих регіонах нашої держави. Відбувається знищення стратегічно важливих об'єктів критичної інфраструктури країни. Основним завданням на цьому етапі є зберегти життя і здоров'я кожного. За таких умов головною є молитва і праця, серед якої особливої уваги заслуговує освітній процес, що продовжується у тих регіонах, де безпекова ситуація цього дозволяє. В нинішніх умовах науці не можна відводити другорядну роль. Продукуючі ідеї вченого є хорошим ґрунтом для політикуму, підняття бойового духу громадськості та очікуваного мирного неба над головою.

Стан законодавчої бази в означеній сфері. Сьогодні потребує свого виконання та адаптації під увесь стан законодавства, а також подальшого розроблення підзаконних нормативно-правових актів стаття 57-1 Закону України «Про освіту». Так, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану» та статті 57-1 Закону України «Про освіту», здобувачам освіти, які в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану в Україні чи окремих її місцевостях, оголошених у встановленому порядку (особливий період), були вимушені змінити місце проживання (перебування), залишити робоче місце, місце навчання, незалежно від місця їх проживання (перебування), на час особливого періоду гарантується організація освітнього процесу в дистанційній формі або в будь-якій іншій формі, що є найбільш безпечною для його учасників. Забезпечення державних гарантій, визначених частиною першою цієї статті, створення безпечного освітнього середовища, організацію здобуття освіти, освітнього процесу в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) у межах своєї компетенції здійснюють:

органи виконавчої влади, органи військового командування, військові, військово-цивільні адміністрації та органи місцевого самоврядування, їх представники, посадові особи (керівники, голови, начальники), органи управління (структурні підрозділи) у сфері освіти; заклади освіти, установи освіти, наукові установи, їх засновники; громадські об'єднання, благодійні організації та фізичні особи, які здійснюють благодійну (волонтерську) діяльність [1].

Потребують свого негайного виконання положення наказу МОН від 28 березня 2022 року № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», а головне – адаптації його під вимоги до вищої освіти, зокрема втілення в життя таких пунктів:

1. Органам управління у сфері освіти місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, зокрема у підпорядкуванні яких перебувають заклади загальної середньої освіти та установи освіти, забезпечити та організувати:

1) зарахування здобувачів загальної середньої освіти, які вимушені були змінити місце навчання та/або проживання (перебування) і проживають (перебувають) в Україні чи за її межами, до закладів освіти за заявою (її сканованою копією чи фотокопією), що подається до закладу освіти одним з батьків, опікуном, іншим законним представником, родичем здобувача освіти або повнолітнім здобувачем освіти наочно, факсом, електронною поштою, іншими засобами зв'язку чи у будь-який інший спосіб (за вибором заявника);

2) здобуття загальної середньої освіти для здобувачів освіти за будь-якою формою, що може забезпечити заклад освіти та є найбільш безпечною для них;

3) оплату праці працівників закладів освіти та установ освіти незалежно від їх поточного місця проживання (перебування) в Україні чи за її межами, у тому числі шляхом прийняття рішення (розпорядження, наказу) про оголошення простою у закладах освіти, що не можуть здійснювати освітню діяльність внаслідок збройної агресії російської федерації;

4) проживання здобувачів освіти та осіб, які їх супроводжують (батьків, опікунів, інших законних представників, родичів тощо), працівників закладів освіти та установ освіти у пансіонах, гуртожитках тощо та їх харчування у разі подання відповідної заяви;

5) працевлаштування працівників на вакантні посади (за наявності) у разі подання відповідної заяви;

6) ведення окремого обліку та формування реєстрів здобувачів освіти за місцем їх перебування (навчання), що мають містити таку інформацію: прізвище, ім'я та по батькові (за наявності), дата народження, місце проживання (перебування), місце навчання (заклад освіти), попереднє місце проживання (перебування), попереднє місце навчання (заклад освіти), форму здобуття освіти, належність до категорії осіб з особливими освітніми потребами;

7) прийом закладами освіти заяв (сканованих копій чи фотокопій) щодо надання інформації про отримані в Україні документи про загальну середню освіту (незалежно від місця їх отримання), поданих у будь-який спосіб за вибором заявника, а саме, здобувачем освіти, його законним представником (одним з батьків, опікуном тощо) чи родичем, за наявності підтверджуючих документів особи, їх узагальнення та надсилання державному підприємству «Інфоресурс» протягом трьох робочих днів з дня надходження відповідних заяв [2].

Щодо обговорення проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 19 липня 2017 року № 540 та визнання такою, що втратила чинність, постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 652 «Деякі питання проведення державної атестації закладів вищої освіти

в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності». Привертає увагу назва: «Методика оцінювання ефективності наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності наукової установи», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 17 вересня 2018 року № 1008 та зареєстрована в Міністерстві юстиції України від 28 грудня 2018 р. за № 1504/32956. [3].

Вбачаємо за доцільне текст постанови, запропонований для розгляду, в якому йдеться про наукову та науково-технічну діяльність, доповнити поняттям «інноваційна діяльність». Це відповідало б вимогам сьогодення та налаштовувало б наукову спільноту на інновації у багатьох галузях наукового знання. Так, сьогодні пишеться велика кількість наукових праць, але їхньої інноваційності, практичної значущості та застосування не спостерігається. Означений аспект є надзвичайно важливим для впровадження в умовах глобального і такого, що швидко розвивається, світу. До речі, ч. 6 п. 5 розглядуваної постанови містить означене формулювання «інноваційна діяльність», а в п. 2 Постанови та інших місцях про неї не йдеться.

У процесі роботи над документом враховані вимоги Законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про запобігання корупції», Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266. В аспекті комплексності розроблюваного нормативно-правового документу особливої уваги заслуговують: Методика оцінювання ефективності наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності наукової установи; Положення про експертні групи з оцінювання ефективності діяльності наукових установ; Положення про експертну комісію з проведення державної атестації наукових установ, затверджені наказом МОН України «Деякі питання державної атестації наукових установ» від 17.09.2018 № 1008 [4].

Пропозиції та рекомендації до питань здобуття освіти в умовах воєнного стану:

- допоки остаточно не відновлено освітній процес, на загальнодержавному рівні прийнято рішення щодо залучення школярів та студентів до вже наявних онлайн-програм та уроків. Задля цього слід отримати чітку інструкцію, які платформи можна використовувати (про що слід повідомити учням, студентам та їх батькам). Основне завдання – поступово вводити школярів та студентів у курс навчання, відновлювати процес повторення знань та отримання нових. Такі підготовчі заходи стануть основою для здійснення цілей освітнього процесу загалом;

- основну увагу держава має акцентувати на проведенні тренінгів кращими спеціалістами своєї справи (вчителями, тренерами, лекторами). У процесі такої діяльності всіляко винагороджувати вчительський, викладацький склад. Згодом влаштовувати конкурси серед вчителів, викладачів за певними критеріями: краще донесення інформації, інноваційність і креативність, постійна праця над собою тощо. Держава потребує сильної ідеологічної пропаганди освіти. Тому кожен з керівників навчальних закладів, знаючи можливості того чи іншого викладача, працівника, може делегувати його до вчительської та викладацької справи на всеукраїнському рівні. За таких умов потребує свого впровадження так звана ідея онлайн-Університет при Президентові України, із записами відповідних лекцій, де кожен охочий зможе переглянути їх у зручний для себе час. Кращі лектори, вчителі, фахівці і спеціалісти своєї справи повинні бути залучені до проведення всеукраїнських уроків, лекцій на відповідній онлайн-платформі;

- у дистанційному форматі мають відновити своє функціонування наукові товариства, школи наукового лідерства, студентські самоврядування, МАН, різного роду гуртки для дітей, юнацтва та студентства;

- звичною справою повинні бути проведення індивідуальних онлайн-консультацій, надання юридичної допомоги, робота юридичних клінік – усі ці послуги мають бути доступними для кожного. Необхідною є популяризація та реальне проведення конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт, підготовка до участі у загальнодержавних та міжнародних заходах (онлайн-майстер-класи, тренінги з кризової психології, лайфхаки з медіаграмотності, студії акторської майстерності, оволодіння навичками соціальних комунікацій тощо);

- потребують свого розроблення Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу у 2022/2023 навчальному році у вищій школі в умовах воєнного часу;

- система підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації має об'єднувати міжнародну модель і досвід, а також усі напрацювання вітчизняних вчених упродовж вікового історичного минулого, що й дозволить науковим працівникам реально, вільно інтегруватися у світовий науково-освітній простір.

Список бібліографічних посилань

1. Про освіту. Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 28 березня 2022 р. № 274 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-deyaki-pitannya-organizaciyi-zdobuttya-zagalnoyi-serednoyi-osviti-ta-osvitnogo-procesu-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>

3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 17 вересня 2018 р. № 1008. «Деякі питання державної атестації наукових установ» (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 28 грудня 2018 р. № 1504/32956, № 1505/32957, № 1506/32958).

4. Наказ МОН України від 17.09.2018 № 1008 про «Деякі питання державної атестації наукових установ» Документ z1504-18, чинний. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1504-18#n19>

Отримано 05.05.2022

УДК 342.9

ЯЩУК І. П.,

доктор педагогічних наук, професор,

заслужений діяч науки і техніки України,

в.о. директора Департаменту освіти, науки та спорту

Міністерства внутрішніх справ України

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ПРАВООХОРОННИХ КАДРІВ В УКРАЇНІ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МИНУЛОГО ТА СЬОГОДЕННЯ

Юридична (поліцейська) професія є однією з найпрестижніших і впродовж багатьох років не втрачає своєї актуальності. До трійки найбільш престижних професій входять ІТ-спеціалісти, керівники або директори та юристи (адвокати, прокурори, поліцейські та інші представники юридичної професії). Разом із тим загальний імідж правничої професії та авторитет фаху юриста останнім часом підірвано практично в усіх сферах професійної діяльності (робота органів суду, прокуратури, поліції, нотаріату тощо), що свідчить про нагальну потребу реформування підготовки правників в українських вищих школах та формування новітніх підходів до підготовки кадрів у цій галузі [1, с. 108].

Пошук новітніх підходів до підготовки кадрів у сфері юриспруденції передбачає впровадження інноваційних форм і методик викладання правових наук. Для набуття